

EDUCACIÓ EMOCIONAL I SALUT MENTAL A LES ESCOLES

**Informe de la Comissió de Treball
del Consell Educatiu Municipal de Barcelona**

Edita:

Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat
Ajuntament de Barcelona

Autoria:

Consell Educatiu Municipal de Barcelona

Juliol de 2021

barcelona.cat/educacio

barcelona.cat/consellescolarmunicipal

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. El Consell Educatiu Municipal de Barcelona	4
1.2. El punt de partida	6
.....	
2. DISCUSSIÓ	8
2.1. Foment de l'educació emocional	8
2.2. Recursos per a l'acompanyament emocional	9
2.3. Treball en xarxa entre agents de l'àmbit educatiu i psicosocial	11
.....	
3. CONCLUSIONS	14
3.1. Propostes	15
.....	
4. REFERÈNCIES	18

1.1. El Consell Educatiu Municipal de Barcelona

El Consell Educatiu Municipal de Barcelona (d'ara endavant, CEMB), és l'òrgan de participació ciutadana en l'àmbit de l'educació i representa la comunitat educativa de la ciutat de Barcelona.

El CEMB té una funció assessora i pot elevar informes i propostes a les institucions educatives i al municipi. El CEMB és també consultat per l'Administració educativa de la Generalitat de Catalunya, pel Consorci d'Educació i per l'Ajuntament de Barcelona.

Les comissions són els òrgans bàsics de treball del CEMB.

La Comissió de Treball d'Educació Emocional i Salut Mental a les escoles està formada per diferents professionals de tota la comunitat educativa que s'hi veu representada.

Han format part de la Comissió d'Educació Emocional i Salut Mental a les escoles les persones següents:

- Manuel Comte, CFA Francesc Layret (presideix la comissió)
- Oriol Sala, alumnat sector públic - INS Juan Manuel Zafra (presideix la comissió)
- Roger Ballescà, psicòleg, psicoterapeuta, docent i supervisor clínic - vicesecretari COPC
- Juan Carlos Barroso, referent de suport en casos de maltractament, assetjament, abusos i situacions d'emergència psicosocial del CEB
- Maria Gracia, Direcció d'Envel·liment i Cures de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona
- Raquel Igual, psicòloga, representant dels centres de desenvolupa-

ment infantil i atenció precoç (CDIAP) de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

- Josep Puig, CEMD Nou Barris - coordinador dels Serveis Educatius de Nou Barris
- Marga Ribas, vocal de la Comissió d'Educació Emocional i Salut Mental FAPAE
- Elena Roca, cap de coordinació de Programes del CEB
- Maria Roca, representant de les escoles municipals a Barcelona - directora de l'Escola Bressol Municipal Cobi
- Jordi Rodon, secretari del Consell Escolar de Catalunya
- Vanessa Rodríguez, CEMD Nou Barris - representant del professorat públic - Escola Víctor Català
- Pilar Solanes, Direcció d'Envel·liment i Cures de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona
- Maria Assumpció Vilà, síndica de greuges de Barcelona
- Lluís Vila, representant famílies del sector concertat - FAPAES
- Esther Zamora, referent d'educació del Pla comunitari Barceloneta
- Marta Carranza, secretària del CEMB
- Laia Garcia, tècnica del CEMB
- Martí Oliver, tècnic de la Fundació Ferrer i Guàrdia

Per tal d'orientar el debat i les propostes generades en aquesta comissió de treball, s'ha comptat amb el suport de persones expertes en l'àmbit a través de la realització de presentacions temàtiques i participant en l'espai de debat. A continuació es detalla la relació de persones expertes participants, així com el títol de les seves intervencions:

- Montse Colilles, psicòloga i psicoanalista formadora i assessora d'equips d'educació infantil: "L'acompanyament pràctic per a la gestió de l'educació emocional i la salut mental a l'educació infantil".
- Àlex Rodríguez, psicòleg del CSMIJ de la Fundació Nou Barris: "L'acompanyament pràctic per a la gestió de l'educació emocional i la salut mental a l'educació primària".
- Santiago Batlle, especialista en Psicologia Clínica, adjunt a la Direcció de Procés d'Atenció Comunitària i Programes Especials de l'Institut de Neuropsiquiatria i Addiccions del Parc de Salut Mar: "L'acompanyament pràctic per a la gestió de

l'educació emocional i la salut mental a l'educació secundària”.

- Immaculada Reguant, subdirectora general d'Educació Inclusiva, i Juan Carlos Barroso, coordinador del Grup d'Emergències Psicosocials del Consorci d'Educació de Barcelona: “L'acompanyament pràctic per a la gestió de l'educació emocional i la salut mental a l'educació postobligatòria”.

1.2. El punt de partida

La situació generada per la pandèmia de la covid-19 ha tingut una afectació directa en la salut mental i emocional dels infants i joves. A l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona, per posar-ne només un exemple, les consultes a urgències de salut mental han crescut un 47% durant el primer trimestre de 2021. Especialment alarmants són les xifres d'intents de suïcidi, les quals s'han multiplicat per vuit durant aquest període. Altres casos que han experimentat un creixement són els relacionats amb els trastorns de conducta alimentària o l'ansietat.

La crisi sanitària també ha servit per reflexionar sobre el paper de les escoles com a espais de protecció. Aquests entorns de confiança que, segons Carlos Magro, permeten que els infants deixin de ser fills de o germans de, i que possibiliten posar en suspens per un moment els seus problemes i les seves dificultats, van tancar sobtadament les seves portes durant 11 setmanes entre els mesos de març i juny del 2020. Això va posar en evidència les desigualtats existents en l'accés als recursos socioeducatius per part de les famílies, accentuant la bretxa digital, dificultant el treball d'acompanyament a les famílies per part dels centres, i clausurant serveis essencials en la persecució de la igualtat d'oportunitats educatives, com ara les activitats de reforç escolar o les extraescolars (González, 2020).

En conseqüència, s'ha destacat el paper dels equips docents no només com a referents educatius, sinó també emocionals dels infants i joves. L'escola actua com a paraigua de l'estat emocional i mental de l'alumnat. Amb un treball adequat, esdevé un espai idoni per posar en pràctica les competències emocionals a través d'exercicis d'identificació i gestió emocionals, a més d'assumir un rol cabdal en les tasques de prevenció i detecció precoç. Sota el guiatge dels equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica (EAP), també constitueix un espai de primer ordre des d'on derivar als serveis especialitzats aquells casos que requereixen un grau de tractament més elevat.

El primer període de confinament també va permetre detectar, tanmateix, que molts alumnes amb problemes de salut mental milloraven el seu estat respecte dels mesos precedents. Les escoles i els instituts també poden esdevenir factors d'estrès per a determinats nens i nenes. Cal ser-ne conscient i desenvolupar accions de manera planificada que contribueixin a pal·liar aquesta situació. Des de la Comissió de Treball d'Educació Emocional i Salut Mental a les escoles volem contribuir a potenciar més l'acostament entre la tasca educativa que duen a terme els centres educatius i l'atenció psicosocial que té lloc des de l'àmbit sanitari. Només amb una col·laboració estreta entre ambdós sectors podrem donar resposta als reptes identificats en aquest àmbit.

En el present informe exposem, en primer lloc, la discussió generada en el si de la comissió de treball al voltant de l'acompanyament pràctic per a la gestió de l'educació emocional i la salut mental a les escoles. Hem estructurat aquesta discussió al voltant de tres reptes principals: 1) El foment de l'educació emocional; 2) La necessitat de dotar de més recursos per a l'acompanyament emocional, i 3) L'impuls del treball en xarxa entre agents de l'àmbit educatiu i psicosocial. Posteriorment, i per tal de calmar la discussió generada, presentem un conjunt de propostes concretes per tal de donar resposta a aquests reptes.

2.1 FOMENT DE L'EDUCACIÓ EMOCIONAL

En l'actualitat, existeix un consens pràcticament unànim d'acceptar la necessitat de l'escola d'educar en competències emocionals, de la mateixa manera que s'educa en competències teòriques o instrumentals. L'administració educativa i sanitària exerceix un rol cada cop més proactiu en la promoció d'aquestes competències a través de la prestació de serveis i recursos específics. L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), per exemple, impulsa des del 2017 el programa "1, 2, 3, emoció!", consistent en la realització d'activitats per part del professorat per al desenvolupament de competències emocionals en el segon cicle d'educació infantil. Durant el curs 2020-2021 s'ha desplegat en 57 escoles i ha arribat a més de 3.200 infants, els quals han participat en activitats específiques per al desenvolupament de la pertinença, l'autoestima, l'amistat, els reptes i les reaccions davant l'adversitat i la frustració, la percepció de la justícia i l'afrontament del canvi, la pèrdua i la mort.

Una primera condició per a la promoció de l'educació emocional és que els mateixos equips docents reconeixin la necessitat d'integrar-la en la seva pràctica diària. Cal fomentar la sensibilització i la formació del professorat per tal que tinguin les competències emocionals necessàries i es puguin sentir segurs en el moment de posar-les en pràctica. Les persones adultes, igual que els infants, tenen dificultats per descriure les emocions. Per tal de fomentar equips docents receptius, de suport, acompanyants, en primer lloc cal que aprenguin a descriure les emocions en primera persona, que puguin controlar-les, gestionar-les, i conèixer-ne les causes, per, posteriorment, actuar com a referents per als infants i joves. Aquesta formació i implicació dels equips docents és essencial per desenvolupar el màxim potencial de les escoles en accions de prevenció i detecció precoç, un àmbit en el qual poden desenvolupar una tasca primordial.

Des del punt de vista dels centres educatius, a més, es requereix una planificació d'aquesta tasca educativa a través de diferents programes que es poden incloure en els projectes educatius de centre (PEC), en els projectes curriculars de centre (PCC) o en els plans d'acció tutorial (PAT). Aquests programes han de permetre fixar uns objectius, uns continguts i unes activitats mínimes per desenvolupar durant el curs escolar, i garantir la presència transversal de les competències emocionals en el contingut curricular més enllà de la voluntat individual dels diferents membres de l'equip educatiu (Bisquerra i Pérez, 2012).

A més, s'ha d'integrar les famílies en aquest procés d'educació emocional. Els pares i les mares són els referents primaris i han d'ajudar el personal del món educatiu a conèixer l'infant. Sovint, és a través de les relacions interpersonals que es produeixen en el si de les famílies que emergeixen els conflictes i els malestars que posteriorment afloren en els contextos escolars a través de l'estrès, l'ansietat, la por, la irritabilitat, la tristesa, la depressió o la ràbia. Cal potenciar l'acompanyament a les famílies per conèixer la gestió de les emocions dels seus fills i filles. Integrar les famílies en els programes d'educació emocional ha de permetre estendre les pràctiques d'identificació i gestió emocional més enllà de les aules, convertint les famílies en referents per ajudar a desenvolupar les competències emocionals dels seus fills i filles (García, 2012).

És en aquest sentit que s'han de fomentar espais de confiança, sense immediatesa, que facilitin el contacte i la creació conjunta entre les escoles i les famílies. No es tracta tant d'empatitzar amb les famílies, sinó d'assabentar-se del que els està passant. Els infants es mostren diferents segons cada context, i no podem confondre aquestes versions donades pel mateix infant. Cal saber què convé a cada família i a cada infant a partir d'una atenció personalitzada i pròxima.

2.2.RECURSOS PER A L'ACOMPANYAMENT EMOCIONAL

En l'apartat anterior hem posat l'èmfasi en la necessitat d'unir esforços per part dels diferents agents implicats en l'atenció dels infants i joves a fi de fomentar l'educació emocional. Els aprenentatges vinculats a l'àmbit emocional han de ser universals i han de revertir en més benestar general de la societat. Més enllà de la imprescindible formació del professorat i de la implicació de les famílies en el disseny d'estratègies compartides,

és necessari comptar amb el suport de personal expert que faciliti la creació d'espais per escoltar, compartir i, en definitiva, facilitar la gestió emocional en el si dels centres educatius.

Experiències capdavanteres en aquest àmbit són el projecte “L'EIPI amb l'escola” o l'impuls dels educadors emocionals als centres de Barcelona. Pel que fa al primer dels casos, l'Equip Interdisciplinari per a la Petita Infància (EIPI) de Nou Barris, per exemple, col·labora des del curs 2013-2014 amb les escoles bressol de Zona Nord en el diagnòstic precoç de trastorns del desenvolupament i de situacions de risc. La detecció dels primers signes d'alerta comporta més garanties de prevenir l'estructuració crònica de les patologies i permet incidir en l'etapa de més plasticitat neuronal, quan les possibilitats terapèutiques mostren més eficàcia. Per això, es duen a terme actuacions específiques adreçades als infants, a les famílies i als professionals de les escoles bressol, les quals permeten desenvolupar un treball comunitari i en xarxa a favor de l'atenció precoç en un entorn de proximitat com l'escolar (Ajuntament de Barcelona, 2017).

En relació amb l'impuls dels educadors emocionals, es tracta d'uns professionals de diferents perfils de l'àmbit psicosocial que el curs 2017-2018 es van incorporar a 27 centres que van formar part del Pla de barris. L'objectiu és acompanyar i formar a l'equip educatiu per poder aplicar, tant a les aules com a altres espais de convivència, els coneixements i les estratègies que afavoreixin la salut emocional. Amb això es pretén afavorir el desenvolupament de les competències socioemocionals i la cultura restaurativa de la comunitat educativa; incorporar continguts, metodologies i estructures treballades en el programa en el Pla anual del centre educatiu i en el Projecte de convivència, i augmentar les competències del claustre en enfocament restauratiu i acompanyament emocional. Aquest programa, molt ben valorat per part dels centres participants, s'ha reforçat el 2021 amb un acord entre l'Ajuntament de Barcelona i el Consorci d'Educació de Barcelona per oferir, a través del programa “En cercle”, la figura de l'educador emocional a fins a 81 centres educatius, 15 dels quals no formen part del Pla de barris.

Aquestes iniciatives constitueixen experiències significatives de col·laboració entre professionals dels àmbits educatiu i psicosocial. En qualsevol dels casos, els centres educatius compten amb serveis especialitzats de referència per derivar-hi els casos identificats, com els centres de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP) o els centres de salut mental infantil i juvenil (CSMIJ).

Un primer aspecte que cal tenir en compte en aquest sentit és l'elevada pressió assistencial a la qual estan sotmesos els CSMIJ. Ho posen de manifest els informes Central de Resultats publicats per l'Observatori del Sistema de Salut Mental de Catalunya amb dades d'entre 2014 i 2017. Concretament, entre aquests dos anys, el nombre de persones ateses en algun CSMIJ ha passat de 62.634 a 67.263; el nombre total de visites ha passat de 386.017 a 420.161, i el percentatge de pacients amb trastorns mentals greus ha passat de l'11,7% al 14,9%.

Tot i que és imprescindible que el Departament de Salut actualitzi aquestes dades amb els resultats dels últims anys, les dades proporcionades evidencien la necessitat de dotar de més recursos el sistema sanitari per poder fer front a la creixent demanda. Segons adverteixen els professionals sanitaris i el Síndic de Greuges de Catalunya des de fa anys, aquesta creixent pressió assistencial repercuteix en unes elevades llistes d'espera que tenen com a conseqüència retards en els diagnòstics dels infants i menys intensitat en el tractament que s'ofereix en els serveis especialitzats (Síndic de Greuges de Catalunya, 2014).

Així mateix, es posa de manifest la necessitat de gestionar adequadament les situacions de malestar emocional per tal d'evitar una derivació massiva de casos per a un tractament especialitzat. Cal diferenciar adequadament entre els trastorns mentals clars i els trastorns adaptatius vinculats a problemes socials i emocionals que es poden tractar a través d'altres serveis i que podrien contribuir a reduir la pressió assistencial. És en aquest àmbit que l'entorn escolar té un paper clau a través dels EAP, dels orientadors educatius, dels educadors emocionals o dels CDIAP, així com de la seva coordinació amb els equips docents que atenen diàriament l'alumnat.

2.3. TREBALL EN XARXA ENTRE AGENTS DE L'ÀMBIT EDUCATIU I PSICOSOCIAL

Fins ara hem ressaltat la importància dels centres educatius i dels serveis d'atenció psicossocial en la millora de la salut mental i emocional dels infants i joves. En aquest apartat volem complementar aquesta mirada destacant el paper de la comunitat. Cada vegada són més els barris o districtes que disposen d'espais comunitaris de coordinació, ja sigui

a través de taules d'entitats o mitjançant la vehiculació d'un pla comunitari.

Per exemple, el programa Interxarxes d'Horta-Guinardó treballa des de l'any 2000 per la coordinació entre les diferents institucions implicades en l'àmbit de la infància i la adolescència per tal de donar resposta a les situacions complexes que es presenten. Això permet incrementar el coneixement sobre l'entorn dels menors i les seves famílies, alhora que motiva els diferents professionals implicats i en redueix els nivells d'angoixa (Díaz-Gibson i altres, 2017).

També val la pena destacar la Taula de Salut Mental de Barcelona, creada el 2016, i que va tenir com a resultat el Pla de salut mental de Barcelona 2016-2022. Actualment es compon de diferents taules d'àmbit de districte, les quals articulen els diferents actors implicats en salut mental en cada territori i elaboren un pla de treball anual. També elaboren un informe de la situació de la salut mental al districte, a partir del qual impulsen propostes específiques per fer-hi front. Les propostes es vehiculen a través d'una comissió de treball amb la participació de membres de la taula i d'altres agents implicats en l'àmbit en qüestió.

Aquests espais comunitaris constitueixen entorns de treball per al disseny d'estratègies compartides que puguin donar resposta a trastorns emocionals que no requereixen la derivació als serveis especialitzats. També són espais des dels quals reforçar la col·laboració entre els professionals dels àmbits educatiu i psicosocial, fomentant l'establiment de criteris d'actuació compartits i reduint les duplicitats en la prestació de serveis. Finalment, compleixen una funció essencial en el mapatge i la difusió dels diferents recursos de què disposa el territori (Pastó, 2012).

La mirada comunitària també es pot potenciar a través de determinats serveis. És el cas del programa Konsulta'm, un espai de consulta oberta per a la detecció i l'atenció precoç del patiment psicològic o de problemes de salut mental per a adolescents i joves de 12 a 22 anys. Pel fet d'estar ubicat en equipaments socioculturals com casals de barri, casals de joves, centres cívics o biblioteques facilita la creació de sinergies entre els diferents agents del territori que conflueixen en aquests espais, al mateix temps que propicia la generació d'un contacte més directe i informal amb les persones joves.

En aquest sentit s'expressa l'Àlex Rodríguez, psicòleg del CSMIJ de la Fundació Nou Barris i del servei Konsulta'm del Centre Cívic Zona Nord, el qual destaca que els tras-

torns emocionals no només es poden tractar des d'un espai especialitzat, sinó també des d'espais comunitaris on trobar respostes consensuades, produïdes democràticament amb la mateixa persona a partir de sentir-se més empoderada:

Konsulta'm és aquesta primera escolta de malestar que es fa des de la mateixa persona que ho explica, que ho diu, que transmet com ho està sentint en aquest moment sense haver passat pel sedàs d'un professional que llavors ja té un context, una guia, una orientació, una manera d'escoltar determinada, sinó que es pren tal com ve. I és en aquesta escolta on un pot retornar diferents respostes. Si aquest malestar configura un senyal claríssim de psicopatologia, l'acompanyes als serveis especialitzats. Però si se'n poden fer càrrec d'altres, pot haver-hi una resposta diferent (Brignoni, 2019).

En definitiva, la incorporació de la dimensió col·lectiva permet reconèixer l'entramat de relacions que configuren els contextos socioeconòmics i culturals dels infants i joves, promoure el conjunt de serveis i recursos del territori i reivindicar la necessitat d'involucrar el diferents actors que hi intervenen per tal d'abordar de manera integral els problemes de salut mental i emocional als qual cal donar resposta.

En aquest informe hem volgut acostar les mirades dels professionals de l'àmbit de l'educació i de l'àmbit de l'atenció psicosocial. Cal promoure més l'alfabetització emocional a les escoles, tant per part del professorat com per part de l'alumnat. Això comporta la incorporació transversal de les competències emocionals en la programació curricular, així com la creació d'espais d'escolta i d'acompanyament en els diferents contextos educatius. També requereix incorporar les famílies fent-les participants del procés i sensibilitzant-les sobre la importància de les competències emocionals com a part fonamental de l'aprenentatge d'infants i joves. Finalment, esdevé necessari integrar els professionals de l'àmbit psicosocial en l'ecosistema educatiu, sigui donant suport directe als centres educatius, sigui integrant la mirada i el coneixement dels agents educatius en el desenvolupament de les tasques assistencials.

Tal com hem anat assenyalant al llarg de l'informe, hi ha diferents professionals que desenvolupen una tasca essencial en el desplegament d'aquesta mirada: equips docents, equips d'assessorament i orientació psicopedagògica, orientadors educatius, educadors emocionals, professionals dels CDIAP, dels CSMIJ, etcètera. La Comissió de Treball d'Educació Emocional i Salut Mental a les escoles considera que aquest ventall de professionals permet donar una resposta integral als problemes de salut mental i emocional que es donen actualment entre infants i joves. Tanmateix, sovint determinats perfils estan escassament implementats en el territori, o bé treballen amb uns nivells de sobrecàrrega de demanda que no els permeten donar una resposta satisfactòria en tots els casos. Al mateix temps, cal fomentar més la coordinació entre els diferents serveis per tal d'impulsar el disseny d'estratègies compartides i facilitar la interrelació entre els diferents agents que intervenen en cada cas.

És amb l'objectiu de continuar avançant en aquesta visió que tot seguit presentem una bateria de propostes específiques a partir de les aportacions generades a la comissió de treball.

3.1 PROPOSTES

Des de la Comissió de Treball de Segregació Escolar, com a resultat de les aportacions realitzades pels seus membres en les sessions de treball, impulsem un conjunt de propostes amb l'objectiu de posicionar aquest òrgan de participació en relació amb la lluita contra la segregació escolar i avançar cap a la igualtat d'oportunitats en l'àmbit educatiu:

- Garantir la incorporació transversal de l'educació emocional en la programació curricular dels centres en el conjunt de les etapes educatives, des de l'escola bressol fins a l'educació postobligatòria. Actualment els centres ja disposen de mecanismes formals per incorporar l'educació emocional en la seva tasca ordinària, però el seu grau de desplegament encara és deficient. Cal vetllar per la planificació, el seguiment i l'avaluació d'activitats de desenvolupament emocional en la tasca habitual dels centres a través de la seva incorporació en els projectes educatius de centre (PEC), en els projectes curriculars de centre (PCC), en els projectes de convivència i en els plans d'acció tutorial (PAT).
- Reforçar els recursos d'acompanyament i suport emocional, especialment en l'educació infantil de primer i segon cicle. Tenint en compte els beneficis exponencials de reforçar l'atenció en l'etapa 0-6 de cara al futur desenvolupament emocional dels infants, es valoren molt positivament programes com "1,2,3, emoció!" o les tasques d'acompanyament que desenvolupen els CDIAP en determinades escoles bressol. Tanmateix, cal reforçar-ne més el desplegament per tal d'abastar un nombre més elevat de centres educatius.
- Impulsar mecanismes per donar resposta de manera efectiva i integral als problemes de conducta que es donen als centres educatius. Les escoles i els instituts es troben amb dificultats per gestionar els problemes de conducta vinculats a trastorns de salut mental i emocional. A més de comptar amb el suport de professionals especialitzats, cal formar i involucrar-hi més els equips docents i els orientadors educatius amb recursos per a la gestió de conflictes, l'autocontrol, l'empatia, la comunicació, o les relacions interpersonals. A més, s'ha d'integrar aquesta voluntat en els projectes de convivència, uns instruments que constitueixen una condició necessària però no suficient per incorporar en la visió del centre els factors de protecció relacionats amb la salut mental i emocional.
- Comptar amb figures d'atenció psicològica que puguin sostenir emocionalment els equips docents. Els equips docents estan assumint una responsabilitat crei-

xent en la gestió emocional de l'alumnat, en coordinació amb les seves famílies i amb la resta de professionals implicats. Això repercuteix en una pressió i estrès més elevats a l'hora de desenvolupar la seva tasca ordinària. Cal establir programes específics per atendre i acompanyar els equips docents, així com disminuir la sobrecàrrega lectiva per tal que puguin disposar de més temps per dedicar a les activitats vinculades al seguiment i suport emocional.

- Seguir impulsant el desplegament dels educadors emocionals a un nombre més elevat de centres educatius de la ciutat. La notícia del 20 d'abril de 2021 en què s'anunciava l'ampliació dels educadors emocionals a 81 centres educatius per al curs 2021-2022 va ser molt ben rebuda per aquesta comissió de treball. La seva tasca permet modelar els equips docents perquè siguin capaços d'abordar situacions de baix nivell emocional, facilitant la gestió del malestar de manera preventiva i dels incipients problemes de salut mental que es puguin detectar. Tenint en compte els bons resultats d'avaluació assolits durant els primers anys d'implementació, considerem que cal continuar promocionant-ne el desplegament a un nombre més elevat de centres de la ciutat.
- Impulsar la figura de l'orientador educatiu en els centres que imparteixen cicles formatius. L'orientador escolar és, juntament amb els tutors i l'EAP, una figura essencial en el desenvolupament de les tasques relacionades amb la detecció precoç, l'atenció a la diversitat o la coordinació amb els agents del territori. Es tracta d'una tasca desenvolupada amb èxit en les etapes d'infantil, primària i secundària, però que sovint no troba una continuïtat en l'etapa postobligatòria. Aquesta situació esdevé especialment problemàtica en els centres que ofereixen estudis de cicles formatius i que reben un volum elevat d'alumnat provinent d'altres centres, amb les dificultats de coordinació i traspàs d'informació que això comporta. Es considera necessari impulsar orientadors escolars en els centres d'aquestes característiques, per reforçar la capacitat de detecció i resposta davant dels casos emergents de trastorns alimentaris o d'autolesions, i facilitar un grau més elevat de coordinació amb els EAP i el conjunt de professionals que intervenen en cada cas.
- Impulsar la digitalització dels serveis d'atenció a la salut mental i emocional. La situació generada per la pandèmia de la covid-19 ha posat en evidència la necessitat de disposar de serveis d'atenció a la salut mental i emocional capaços de prestar serveis de forma telemàtica, de manera complementària a l'atenció presencial ordinària. L'objectiu és facilitar l'accés de la ciutadania a aquest tipus de recursos i trencar les reticències a rebre suport per part del personal especí-

alitzat.

- Reforçar les estratègies de coordinació entre els diferents serveis i recursos existents en el territori. Les múltiples experiències de coordinació entre serveis de salut mental i emocional, centres educatius i entitats de l'àmbit socioeducatiu estan evidenciant beneficis relacionats amb més coneixement del territori per part dels agents implicats i amb una resposta més eficient i de més qualitat als problemes identificats. La coordinació interdisciplinària entre professionals és essencial, a més, per reduir el nombre de derivacions als serveis especialitzats, actualment molt saturats. Per això, cal continuar potenciant aquest tipus d'iniciatives valorant la seva tasca, fent-les visibles per tal que puguin inspirar el sorgiment d'experiències similars en altres territoris, i dotant-les dels recursos necessaris per poder-les desplegar. En aquesta mateixa línia, cal fomentar la implementació d'espais telemàtics de coordinació que constitueixin veritables xarxes de coneixement des de les quals compartir recursos i treballar de manera col·laborativa.

- Ajuntament de Barcelona (2017). L'EIPI amb l'escola. Ajuntament de Barcelona.
- Bisquerra, R. i Pérez, N. (2012). "Importància i necessitat de l'educació emocional a la infància i l'adolescència" a Butlletí d'Inf@ncia, 55.
- Brignoni, S. (2019). "Entrevista a los profesionales" a L'interrogant, 16.
- Díaz-Gibson, J. i altres (2017). Projectes d'innovació educativa comunitària: ingredients d'èxit i reptes. Barcelona: Fundació Bofill.
- García, E. (2012). "Educar con inteligencia emocional en la familia" a Bisquerra, R. (Coord.), ¿Cómo educar las emociones? La inteligencia emocional en la infancia y la adolescencia. Esplugues de Llobregat: Hospital Sant Joan de Déu.
- González, S. (2020). "Repensar la educación en tiempos de covid", publicat a Kaier Akademia el 23 de setembre de 2020. Disponible a: <https://kaierakademia.wordpress.com/2020/09/23/repensar-la-educacion-en-tiempos-de-covid-19/>
- Observatori del Sistema de Salut de Catalunya (2015). Central de resultats. Àmbit de salut mental i addiccions. Dades 2014. Barcelona: Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya.
- Observatori del Sistema de Salut de Catalunya (2018). Central de resultats. Àmbit de salut mental i addiccions. Dades 2017. Barcelona: Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya.
- Pastó, C. (2012). El treball en xarxa entre els diferents serveis de la comunitat educativa. Universitat de Lleida.
- Síndic de Greuges de Catalunya (2014). Informe sobre els drets de l'infant. Síndic de Greuges de Catalunya.

**Ajuntament
de Barcelona**

**Consell Educatiu
Municipal de
Barcelona**